

Wojciech Płonka

TASIEMCZYCE W 1994 ROKU

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w roku 1994 oceniono na podstawie danych uzyskanych z kart selekcyjnych zakładanych w stacjach sanitarno-epidemiologicznych jako niezbędne źródło informacji epidemiologicznych i pomoc przy kontroli obowiązkowego leczenia tej pasożyty.

Uzyskane dane z poszczególnych województw wykazały, że u ludzi na terenie Polski w 1994 roku zarejestrowano 1168 przypadków inwazji tasiemców jelitowych, tj. 3,0 na 100 000 mieszkańców. Dane te porównane z danymi z lat ubiegłych wskazują, że liczba zachorowań na tasiemczyce systematycznie maleje.

Rozpowszechnienie tasiemczyc jelitowych u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 1994 roku w zależności od środowiska i płci przedstawia tabela I.

Tabela I. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1994 wg środowiska i płci.

Województwo	Środowisko		Płeć		Razem	
	Wieś	Miasto	Mężczyźni	Kobiety	Liczba zach.	Zapadaln. na 100 000
1	2	3	4	5	6	7
1. St. warszawskie	1	77	34	44	78	3,2
2. Białkopodlaskie	2	2	3	1	4	1,3
3. Białostockie	1	4	4	1	5	0,7
4. Bielskie	2	10	8	4	12	1,3
5. Bydgoskie	2	36	17	21	38	3,4
6. Chełmskie	2	2	1	3	4	1,6
7. Ciechanowskie	3	1	2	2	4	0,9
8. Częstochowskie	4	3	2	5	7	0,9
9. Elbląskie	4	6	3	7	10	2,0
10. Gdańskie			brak danych			-
11. Gorzowskie	6	16	7	15	22	4,3
12. Jeleniogórskie	2	8	5	5	10	1,9
13. Kaliskie	12	14	14	12	26	3,6
14. Katowickie	4	76	43	37	80	2,0
15. Kieleckie	3	14	11	6	17	1,5
16. Konińskie	2	9	6	5	11	2,3
17. Koszalińskie	4	7	6	5	11	0,2
18. M. krakowskie	4	31	21	14	35	2,8
19. Krośnieńskie			nie wykryto			-

c.d. tab. I

1	2	3	4	5	6	7	
20. Legnickie	1	6	1	6	7	1,3	
21. Leszczyńskie	1	4	3	2	5	1,3	
22. Lubelskie	2	5	4	3	7	0,7	
23. Łomżyńskie	1	5	2	4	6	1,7	
24. M. łódzkie	1	207	77	131	208	18,4	
25. Nowosądeckie	3	4	4	3	7	0,9	
26. Olsztyńskie	9	25	16	18	34	4,4	
27. Opolskie	12	23	12	23	35	3,4	
28. Ostrołęckie	8	14	7	15	22	5,4	
29. Piłskie	2	10	8	4	12	2,4	
30. Piotrkowskie	8	25	17	16	33	5,1	
31. Płockie	3	7	6	4	10	1,9	
32. Poznańskie	10	99	49	60	109	8,1	
33. Przemyskie	1	-	-	1	1	0,2	
34. Radomskie	-	1	-	1	1	0,1	
35. Rzeszowskie	2	2	1	3	4	0,5	
36. Siedleckie	2	6	3	5	8	1,2	
37. Sieradzkie			nie wykryto			-	
38. Skierniewickie	3	21	13	11	24	5,6	
39. Słupskie	3	26	17	12	29	6,8	
40. Suwalskie	3	20	8	15	23	4,8	
41. Szczecińskie	3	99	57	45	102	10,4	
42. Tarnobrzeskie			nie wykryto			-	
43. Tarnowskie	1	3	2	2	4	0,6	
44. Toruńskie	1	10	6	5	11	1,6	
45. Wałbrzyskie	5	15	10	10	20	2,7	
46. Włocławskie	2	14	8	8	16	3,7	
47. Wrocławskie	6	32	20	18	38	3,3	
48. Zamojskie	-	5	3	2	5	1,0	
49. Zielonogórskie	1	12	6	7	13	1,9	
Polska	Liczba	152	1016	547	621	1168	3,0
	%	13,0	87,0	46,8	53,2	100,0	

Wysokie współczynniki zapadalności zarejestrowano w województwach: łódzkim (18,4), szczecińskim (10,4), poznańskim (8,1); niskie w radomskim (0,1) oraz koszański i przemyskim (po 0,2). W województwach: krośnieńskim, sieradzkim i tarnobrzeskim nie wykryto żadnego przypadku tasiemczycy.

Zachorowania na tasiemczyce jelitowe w 1994 roku częściej obserwowano u osób pochodzących ze środowiska miejskiego (1016 przypadków, tj. 87%) niż u osób ze środowiska wiejskiego (152 przypadki, tj. 13%). Odsetek inwazji tasiemców był wyższy u kobiet (621 przypadków, tj. 53,2%) niż u mężczyzn (547 przypadków, tj. 46,8%). Obie tendencje utrzymują się od wielu lat.

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w roku 1994 w zależności od wieku chorych przedstawia tabela II.

Tabela II. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1994 wg wieku chorych.

Grupy wieku	Liczba przypadków*	Odsetek
0-4	9	0,8
5-9	22	1,9
10-14	35	3,0
15-19	47	4,1
0-9	31	2,7
10-19	82	7,1
20-29	181	15,7
30-39	228	19,9
40-49	323	28,1
50-59	172	14,9
60-69	99	8,7
70 +	34	2,9
Razem	1150	100,0

* - Nie wliczono 18 przypadków ze względu na brak danych dotyczących wieku

Stwierdzono, że tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1994, odmiennie niż w poprzednich latach, najczęściej występowały u osób w wieku 40-49 lat (323 przypadki, tj. 28,1%). Osoby w wieku 30-39 lat (228 przypadków, tj. 19,9%) stanowiły drugą najliczniejszą grupę chorych z inwazją tasiemcową. Liczba inwazji wzrastała z wiekiem, od 2,7% w grupie wieku 0-9 lat, do 28,1% w grupie wieku 40-49, a następnie malała do 2,9% powyżej 70 roku życia.

Badaniami laboratoryjnymi potwierdzono 1139 przypadków tasiemczyc, tj. 97,5% ogółu zgłoszonych przypadków.

Wśród wszystkich rozpoznanych tasiemczyc (tab. III) dominowały głównie przypadki wywołane przez *Taenia saginata* (1023 przypadki - 89,8%), tj. 2,6 na 100 000 mieszkańców. Inwazje *Taenia solium* stwierdzono u 10 osób (0,9%), tj. 0,03 na 100 000 mieszkańców. Współczynnik zapadalności na tasiemczycę *T. solium* od kilku lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Zachorowania na tę tasiemczycę wystąpiły na terenie województw: warszawskiego, szczecińskiego i wałbrzyskiego (po 2 przypadki) oraz ciechanowskiego, częstochowskiego, ostrołęckiego i siedleckiego (po 1 przypadku). Zarażenie *Taenia species* zanotowano u 96 osób (8,4%), tj. 0,2 na 100 000 mieszkańców.

Poza tasiemczycami wywołanymi przez *Taenia*, u 8 osób wykryto inwazje *Hymenolepis nana* (0,7%), tj. 0,02 na 100 000 mieszkańców i po 1 przypadku inwazji *Hymenolepis diminuta* i *Diphyllobothrium latum* (0,08%), tj. po 0,002 na 100 000 mieszkańców.

Odsetek tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego w 1994 roku (tab. IV) wyniósł 2,4% ogólnej liczby przypadków. W porównaniu z latami ubiegłymi nastąpił spadek liczby przypadków. Wysokie liczby nie rozpoznanych tasiemczyc zgłosiły województwa: elbląskie (50,0%), częstochowskie (42,8%), opolskie (22,8%), białostockie (20,0%) i wrocławskie (18,7%). Podany odsetek nie rozpoznanych tasiemczyc dotyczy ogółu przypadków zarejestrowanych w poszczególnych województwach.

Tabela III. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1994 wg rozpoznanego laboratoryjnie gatunku pasożyta.

Województwo	Gatunki tasiemców				Razem
	<i>Taenia saginata</i>	<i>Taenia solium</i>	<i>Taenia species</i>	<i>Hymeno-lepis</i>	
1	2	3	4	5	6
1. St. warszawskie	72	2	4	—	78
2. Białkopodlaskie	2	—	—	2*	4
3. Białostockie	4	—	—	—	4
4. Bielskie	9	—	3	—	12
5. Bydgoskie	37	—	—	1*	38
6. Chełmskie	3	—	1	—	4
7. Ciechanowskie	3	1	—	—	4
8. Częstochowskie	3	1	—	—	4
9. Elbląskie	5	—	—	—	5
10. Gdańskie	brak danych				—
11. Gorzowskie	20	—	—	—	20
12. Jeleniogórskie	9	—	1	—	10
13. Kaliskie	26	—	—	—	26
14. Katowickie	69	—	11	—	80
15. Kieleckie	16	—	1	—	17
16. Konińskie	9	—	2	—	11
17. Koszalińskie	6	—	4	—	10
18. M. krakowskie	33	—	2	—	35
19. Krośnieńskie	nie wykryto				—
20. Legnickie	6	—	1	—	7
21. Leszczyńskie	5	—	—	—	5
22. Lubelskie	2	—	4	1**	7
23. Łomżyńskie	6	—	—	—	6
24. M. łódzkie	207	—	—	1**	208
25. Nowosądeckie	—	—	7	—	7
26. Olsztyńskie	31	—	2	—	33
27. Opolskie	27	—	—	—	27
28. Ostrołęckie	18	1	3	—	22
29. Piłskie	12	—	—	—	12
30. Piotrkowskie	29	—	2	—	31
31. Płockie	9	—	1	—	10
32. Poznańskie	95	—	11	—	106
33. Przemyskie	1	—	—	—	1
34. Radomskie	—	—	1	—	1
35. Rzeszowskie	4	—	1	—	5
36. Siedleckie	6	1	—	—	7
37. Sieradzkie	nie wykryto				—
38. Skierniewickie	15	—	9	—	24
39. Słupskie	28	—	1	—	29
40. Suwalskie	21	—	2	—	23
41. Szczecińskie	97	2	1	1** 1***	102
42. Tarnobrzeskie	nie wykryto				—

c.d. tab. III

1	2	3	4	5	6	
43. Tarnowskie	3	—	—	1**	4	
44. Toruńskie	9	—	2	—	11	
45. Wałbrzyskie	13	2	5	—	20	
46. Włocławskie	1	—	10	2*	13	
47. Wrocławskie	36	—	2	—	38	
48. Zamojskie	3	—	2	—	5	
49. Zielonogórskie	13	—	—	—	13	
Polska	Liczba	1023	10	96	10	1139
	%	89,8	0,9	8,4	0,9	100,0

* - *Hymenolepis nana* 0,7%,** - *Hymenolepis diminuta* 0,08%,*** - *Diphyllobothrium latum* 0,08%, ° - obcokrajowcy 0,2%

Tabela IV. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1994 zgłoszone bez rozpoznania laboratoryjnego.

Województwo	Liczba	%*
Białostockie	1	20,0
Częstochowskie	3	42,8
Elbląskie	5	50,0
Gorzowskie	2	9,1
Koszalińskie	1	9,1
Opolskie	8	22,8
Piotrkowskie	2	6,0
Poznańskie	3	2,7
Włocławskie	3	18,7
Razem	28	2,4**

* - ogólnej liczby przypadków zgłoszonych w województwie

** - ogólnej liczby przypadków

Liczba tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego oraz rozpoznanych jako inwazje *Taenia species* wynosiła łącznie 124 przypadki, tj. 10,6% ogólnej liczby wykrytych przypadków.

Zamieszczone w pracy liczby dotyczące zachorowań na tasiemczyce w Polsce w 1994 roku należy traktować jako orientacyjne z uwagi na brak pełnych danych.